

განათლებისათვის თავს რადასდებდა ვინაა, ეს მუშაობისათვის განათლებისათვის თავს რადასდებდა ვინაა, ეს მუშაობისათვის განათლებისათვის თავს რადასდებდა ვინაა...

სხვათა შორის, ისიც განაგრძობს, რომ მწერლობა და საზოგადოება თავისი უფლებას მოკლებულია იქნება და საზოგადოება არა, ქვედა თავისი აზრი საქვეყნოდ და ახსრად აღუარებინა ხოლმე...

ახალი ამბავი

* ტფილისის ქალაქის პირველ დასაწყისის სასწავლებლებში მისაღები ეგზემენები დიწყება მარიამობის 26-ს და სწავლა 1-ს ეწყენისთვის.

* მისი მაღალ ყოვლად უსამღელოდგება ეგზეზისი პალატი სამშობლოს, ამ თვის 7-ს, წებობანდა მანა ანტონის პარტიკის მონასტრში, სადაც მისი მაღალ ყოვლად უსამღელოდგება დარჩება კვირამდე და სამარიამობა-ი ისევ ტფილისის ჩამობრძანდება.

* სამშობლოს, მარიამობისთვის 8-ს, ორთავალში ჩხუბი მოუღდათ ვიღაც პარფენ წერეთელს, სტოპანის მამრის მცხოვრებს, და ტფილისის მცხოვრებს, მინაც ჯანჯუყრამებს, ჩხუბის დროს პირველმა იძრა ხანჯალი და ორსვედ ხელში დასჭრა ჯანჯუყრა. დაჭრილი ვაგზანდის სამკურნალოში და დანაშაუცი შეიპყრეს.

* ქ-ნ სერბინს, დედათა გინაზიში ამ თვისი თხოვნიტვიდან მიიღებენ არხებს იმთავან, ვისაც მსურთ თავიანთი ქალები მიიპარონ. ეგზეზენები დაიწყება ამ თვის 24-ს.

* ტფილისის დედათა გინაზიში ამ თვისი 22-დან დაიწყება მისაღები ეგზემენები. ყველა კლასებში არის ეგანსიგები გარდა მეექვსე კლასის, სწავლა 1-ს ეწყენისთვის დაიწყება.

* ქალაქს წელს შემდეგი შემოსავალი ჰქონია: მკათათვეში კასსაში შესულა 69,933 მან. 66 კაპ. პირველ ანტირადან პირველ მარიამობის

თვემდე შესულა 417,868 მან. 63 კაპ. მამულეების დასაწყებელი ფული მკათათვეში შესულა 40,412 მან. 18 კაპ. ანტირადან 1-ს მარიამობისთვის შესულა 179,630 მან. 4 კაპ. ანტირადან 1-ს მარიამობისთვის შესულა 37,342 მან. 67 კაპ. მთლიან პირველ ანტირადან პირველ მარიამობისთვის შესულა 362,678 მან. 29 კაპ.; ე. ი. ქალაქს დარჩენია კასსაში სულ 55,190 მან. 34 კაპ.

* მკათათვეში მიღეს წელიდან ქალაქს აული სულ 8,261 მან. 4 კაპ. — 4,265 მან. და 65 კაპ. აულია წერილ-წერილად და 3,995 მან. და 52 კაპ. ანტირადანისაგან, ამ წელს პირველ ანტირადან პირველ მარიამობამდე მიღეს წელიდან შესულა სულ 45,456 მან. და 52 კაპ.

* სოფელ დილიში, ტფილისის დამეკეს შვიდ ევრსზე, რადც საქონლის ჯირი განჩინდა, საქონელი ბევრი იხსოვება. ერთს კვირაში ავადა გამხდარა 27 სული, 12 მომკვდარა, 8 მოჩინდა და შეიღი კიდევ ავადა არის თურმე.

* შარშან თბათვეში დაარსდა ტფილისშიაც პასტირისებური სასულიერო აქრისა. ერთის წლის განმავლობაში სკოლა უტყრიათ ამ სასულში 71 კაცისთვის, სულ დღევანდლამდე 82 კაცისთვის. ამჟამად 26 წამდივლად ცოცხლის ცხოველსაგან ყოველად დაქვინდა და 14 ისეთისაგან, რომელთა ცოცხლობაც მხოლოდ გაქვინდა შემდეგ დატყვევებულა და ანტირადანის სკოლაში, ნამდივლად ცოცხლის ცხოველსაგან იყვნენ, თუ არა დაქვინდებიო.

* გარდა: ახალი შენობა გორის სასულიერო სასწავლებლის სრულიად შიდა არის. სასწავლებლის გეგმობა და კომიტეტი, რომელიც შედგება მხედველობა შინობის დროს, ამ დღევანდელში ჩაიბარებს შენობას. მიღების შემდეგ სასწავლებელი გადავა ახალს

შენობაში ამ მარიამობისთვის შედგენილი კანცელი და ჩაისმის სახეები სასწავლებლის ეკლესიაში, კურთხევა, როგორც სახლისა, ისე ეკლესიისა, იქნება ეცენისთვის პირველს ჩაიხსენებში. როგორც ამბობენ, მოწვეულნი იქნებიან გორიდან ყველა წამომადგენელნი სხვა-და-სხვა დღეებზე უფლებსა. ტფილისიდან იქნებიან მოწვეულნი: ვგზარაძის პალატი, გიბსკობის გორისა აღესქანდრე, წერილ-წერილად კანცელიარისა არხინდარიტი ნიკოლოზი და ტფილისის სემინარიის რექტორი.

* ქართული: შიდა ქართულში პურის მოსავალი მდარცა; გვერდის ძირებში და შემოქართლის ურუხუხებშიც ურიგა არ არის. თუმცა ისე ძირივლ მდარე მოსავალი არ არის, მაგრამ პურმა ძალიან აიწია ფასში, ასე რომ კილი ოთხ-ხუთს მანეთზედ ავიდა. ქერი და სინილ ბევრი მოვა. ძვილი პური ბევრია სოფლად, მაგრამ მაინც ფასმა არ იცოდა, ქართულშიც ძალიან გავლევები იყო, მაგრამ ამ თვისის ხუთში მშვენიერი წიხმა მოვიდა, და მდებარა ზენა, დასავლეთის ქარმა და ვაჯარიალა აქაურობა.

* გვ. აბ. მიმოიხილა სწერს, რომ ეთიოპის რუსული ხელთი ნაწერი, რომელსაც ცხლა თითონ ჰმეცდეს და რომელსაც სათაურად აქვს "Имеретия въ 1650 году", მის მარჯვენას და აღმომიწინებს თ. დ. ლეონიძეს ქართულ გაზეთებისთვის მიტანოს და ამ გაზეთების არ დეპენდებოდ, ჩვენ ჩვენს შხრთი ვაცხადებთ, რომ ჩვენს რედაქციამ ვცხელთ ნაწერი არავის არ მოუტანია და არც უთხოვინა დაბეჭდვითო.

* პეტერბურგში დაბეჭდვათი ახალი წიგნი: "Шамилъ въ Кавказѣ и въ Россіи". გაზეთები აქებენ ამ წიგნს და ამბობენ, რომ წიგნი მართალი და ქვეშაირტი მოიხარობა შამილის ცხოვრებისა. წიგნი დაუწერია ჩიჩაგოვის ქალს, რომლის ქართული

ლტვაში შამილთან ყოფილა დიდი ხანს მთავრობის მხრით მიჩნეული.

* ამბობენ, რომ ეთიოპი ქუთაისის ბანკის მამულს, რომელიც ტფილისში უკეთის სიღებ შუაა, მყიდველი გამოსწერია, ასტრახანელი ფარასანაშვილი და 200,000 მანათს იძლევა (აბ. მიმოიხილა).

* მას ამ თვისის, დღისის დასაწყისში, შუა მხარში პოლიციამ შეიპყრო ტფილისის მხარის სოფ. მდინარის მცხოვრებელი სოფ. ალავერდ-ბოლო, რომელსაც უფროსი მთავარი ვერის ტყეში ეს კაცი არ ამბობს, რქეტი ვის ვეუფენს, გამოიყვანა სწარმოებს.

* 7-ს ამ თვისის მშვენიერ განყოფილებაში მოცილებულნი შეიპყრონ ერთი ვიღაც ციცი, რომელიც ამბობს, რომ მამულსაგან იძლევა ვარი, ყაზანის მხარის სოფ. მინიფის მცხოვრებელი. ეს კაცი უცხვანია და ღმირი, რომ იგი პირდაპირს მხარის სოფ. მარიამის მცხოვრებელი. მამულსაგან სწარმოებს ციციმორადან გამოპარული. გამოიყვანა სწარმოებს.

* 8-ს ამ თვისის ქალაქის ექიმმა მ. დ. ლეონიძემ პოლიციისთვის თანდასწრებით ათავადიერა ნაწილებების დაუწევი და გაბაყურებენ შიდასოფელ სასამართლო.

* 8-ს ამ თვისის, მშვენიერ განყოფილებაში, უკეთის დროს ფრანგის მამულში შხელისის ვაჭრის აღესქანდრე არანაშტოსეს ვიღაცამ ოქროს სათი მოპარა იხიდაც. სათა 200 მან. ღირს, საათს და ქრქვს დაუბრუნ.

* შახის დასეს. ვერცხ, 1 განყოფილებაში, ვიღაც ორი წმინდანი დედაცხეი. დ. და შუენარა პოლიციის და პოლიციისაგან ითავის დაუწევიდა. შუა-ღამისას ამ პოლიციის მისამსახურე ტრინი დღეი მამულში შესულა ამ დედაცხეიდან და იმითი ძალიან გაუნაშტოსეს მოწინაობა. ე. — ღლი წინადადგვოს გაუწევი. ამისათვის დედაცხეი ღვსს ცხელა გამოვიდა და ღვს იმის ამხანაგს გამოეცხვინა ამოღებების სწარმოებს. დედაცხეი შუამხიდა და დედაცხეი განიურუხუხებლის ღვსს. ვერცხის მამა-განს შოშიმ მას ვერცხეიდა და მხოლოდ მყარ ღვს უმხიდა ჰოქველსათვის ეს ამბავი. გამოიყვანა სწარმოებს.

ამითვე ყველას პირივით ვეჯავრები და ჩხუბა დაურქმევიათ ჩემთვის მეტსახელოდ, თორე სხვა რა მიქნა?... და თუ იმის ბტყვი, რომ ათამი ერთხელ კაცად მაგდებენ მე მოხელეები და პურ მაქმევენ—მე რა საქმე მაქცისი ფულით მაქმევენ, და თუნდა საქმეც რა მოიანდეს, მე ერთს ბევრით თან რა ვამბვი, როცა თითონ სოფელი უსიტყვო, უპირო, დაუდევნელი, ბრმა და უთავ-ბოლოა და ვცმეინდება და ელვარცლინდება ათასს გაქნოს და მამეინესა. თორე განამე ვერა ვეხდავ ევკარგს და არ მიწევის გულია... მაგრამ კიდევ ვიტყვი: მე ერთს ბევრთან რა ვამეწევა, რომ დესესაც თითონ სოფელი ქალაქშია ბრავყვანა და თავითათვის მოგონი შეგლა ჩემ საწყალ შეიღობას ჰქონდეთ, რამდენიც უსამართლოდ დაჩაგრულბებს მყარე, გულ-ნატყვენითინა ჩემთვისაც გული დაუთოთ-ქვე საბარლოდ, მეც უფლებად და მსუღარე ნადღის ცრემლით მიქითე, ქეთინა იმითან ერთად, ბოლოს მამაშეილოური დარბავდა მიმიცია, მიწვევებითა ცრემლ-მოსამეინდე ნუნეშით და წამოესტეფარტ იმითი საცოდაობით ვამეწერებელი და განაღლიანებელი. მა განა ჩხუბა რა

მეგახიან, შენსავით ძაღლის ბული მაქრა! ვიკარ-ბეღებმა. (გულ-მოსულა) კარგი, შეიღობა, კარგი, კარგი! არ დაბეგებენ! რა ძაღლის ყბად გადაიქცე! ინი ამბობს, რომ ძაღლის ბული ეგვრა, ვინა, კაცო! ვინა, ი შამეინებული და ოჯახ-დაქვეული, იი! უფლოდა, შამიწყალე, ე რა ცეცხლია! ჩხუბა, ჰო-და ემაგრე იცოდე, რომე, მართალია, ბევრს თვალში ეცხლად ვეჩვენებ პირში თქმისათვის და ჩხუბა დაურქმევიათ ჩემთვის, მაგრამ მე შენსავით უწყალა და აღამიანის შეუხრალბებელი ბული არა მაქ, არა! მოგიცევენ ე ძაღლივით ლაქტუ-კანა და ევრაგი ბული ჩემთვის ღმერთს, ეთაყუანე იმას ი დიდებულობაში, მარჯვენა და დალაქობა მოუღობა-რო სოფლის ეგმასხურები ახალ-მართალი ღმერთია, ხო შენ იტი, და სოფელი კიდ მე ერთლექსა პურ მაქმევის. სოფელი ღონიერი აია, თუ კაცი ვანოიერაო. ვა-გამგებს ე გველაპაუ თავი. დიან, მე სოფელს ვემსახურები ერთხელად და ერთ-სულად და სოფელი კიდ მე ღმერთს მაქმევის. მარა შენსავით უსაქმიო, მქეთა-ყლაბა და საციბარო ვერ-მეშვევა ვარ-რა! შამეინად ღმირის—ღმირტი ღვსს თავის მევე-

ლის-პასუხებ მამასხარისას აკვირებია და ჩამიჩინებს ურუმბა: რა ქვე, კაცო, ვერ დაუტყვენე ი ქვეს ფულითო. შამეინად ღმირის—ღმირტი იგი ხელ სუღების გამოკიდობია უჯანკუდა მეტეპირივით ეღ-ვაგზევილი და მეტეპირი ი ორ-ლობეში: ჰაა!.. იცოდეთ: მაგაში მეც წილი მაქვია, თორე ღვდეს... შამეინად ღმირტის—ღმირტი რაა მეტეპირე ჰმანებულა საღაც გაყრაში, წინ საბელ-შამეინად ერთი ვეგვრითელა ემეგებია ნი ტახი გამოუვლია, მოკდებს უქნია და მეგაჯავ-გაღუჯითა ა ტახს ჩენი მენდღებინა ვიკარ-ბეღებმა და მოპარობლებს ი კამების თვალედა და არსებ-ღმირტი ვიღაცა. შამეინად ღმირტის—ღმირტი ვიღაცა სულში გაბმულის პური-ივებს მიჩველდია გორისათვის, მოუწევენ ი პირ-მოქალაქილი საცოცხეები და იმთავს უფუხად და უღაროდ შამთი არჩოს! ახეხდავ ღმირტის—ღმირტი სალაანა მელარი ავიყარად ღვდა. აბა, ემანდ არ დაგავრუდეს-რა და ყველა ვამხილე შენი მყავედ ვავარარებული სიტყვებით და შამ-გესლანა ერთი. (სოფლს წესანდა ვაყარა).

ვიკარ-ბეღებმა. (დაუტყალდა გულ-მოსულა) იქიქინე, ჩხუბე, იქიქინე და არ ვამეშვე; თორე მაშინვე არი ავიყარად ღვდა. აბა, ემანდ არ დაგავრუდეს-რა და ყველა ვამხილე შენი მყავედ ვავარარებული სიტყვებით და შამ-გესლანა ერთი. (სოფლს წესანდა ვაყარა).

ეს ვანტუკოზთან რადცა თავის კარბანდის წამლებს მარბინებებს და მიქვეს პარამოდითი თავი სარფითი. ვინ, შამეინად ღმირტის—ღმირტის ვიღაც ახლად ვამეშველი ქურდ-ბა-ცუკათონი მოუტყვინა ი თავის ოპტატური ქახაკები, აწორეწურ-ნებს თავიერ-წურეშასავით და მეტეპირება შუელ-შაკურული: მამე ფული და ვამეშვებო, თუ არა-და, დე-დაქ გიტარე, ცხლად წამლივით წავადგენო. შამეინად ღმირტის—ღმირტი: გულზე ერთი ვჯარ-მენდღობა შენს ღმირტის ვაი შერცხებელი თავო! ღმირტი რადა ეშაქის ღმირტია: გულზე ერთი ვჯარ-მენდღობა ხსენებო აღარ მიგაოვება! რბიქოს! რა გინება, კაცო, ი ვჯარ-მენდღობა, ეკითხები ვამეშვებული. —ვა-სახებთა მეც მქველდობა, ვიანსუ-ჩხუბს დარბისისულად. აი იმითინ ამას (ქოქაფას ვირის) მოუცედეს ე ბატონი თუტვიტე და ვინ-ვეშაქა თავი! თურმე ნუ ჰამებენ... ახლა რაში სიტყვა—ესაც ვაგაეთ-და? თურმე, როცა დესესაც რომა, თქვენ ხართ ჩემი ბატონი, ღმირტის რიკიკებიანი და ჰუკუტეკებინა მიუღელი და ვებერი ქა-ტეპა კიდევ ახალი მოღის კაბებს იყარავენ და ფული აკლდებთ ჰუკუტეკებისათვის, მაშინ ის სურც თქვენს მტრებსა და ღმირტის, რა შამ-მენდღობა ტყუას ისინი ღმირტის აუწყებენ:

უცხოეთი

საფრანგეთი. ბულანეს ანდერძი აუფეს და... დამარხეს კიდევ. მთავრანა პრაკურორმა შეინდებოდა ბერბა სახავალით და მესარულა თა- ვისი ვალი და ღლის შრომისმოყვა- რებით, ბეჯიობითა და შეფერკა- ლობით მოულო ბოლო საუარანგე- თის უღიდეს სატიკარა—ბულანე- ბას. როცა თავისი სიტყვა გაათავა, პრაკურორმა ბორბებმა მიმართა სენატორებს და მოახსენა: „ესლო თქვენ კარგად იცით, ბატონო, რა საქმე ბულანეს საქმე. დაპირდით მეგ საქმის ახსნასა და ავიხსენით კი- ლევ. ახლა შეიძლება ესთქვათ, რომ ნილამ ჩამოიხრა და კაცის ხაეს თვა- ლითა ეწვდათ. კველავებს ვაფუ- მენდი ამ ქალღმერთს, რომელიც მე ხელში მქონდა. ახლა თქვენ დარწ- მუნებულნი ბაზანდობთ, რომ ვინც თქვენს მოსაპირილოებას უარს ატყუებს და ვინც ვერ ბეღავაში გაიქცა, მე რა დღე ვაპირებ, იმისთვის კლი არა- ვის დაუწამებია. იმას მართლა იმი- სი შიშო-კი არა ჰქონდა, რომ სე- ნატორებში დგომდა და გულ-მართ- ლად გერ განსჯის შემ სადგმისა, არა, ის იმას უფრობდა, რომ პირში არა- ვინ წამაყენებო. ესლო დააყენეთ შემწირობა გზაზე ძველის გონება, რომელიც ამ თათის თთვის განმა- ელბაში, რაც გამოიბეზა სწარამებს, ისე იყო გზა-დაბნეული. საგანგებო შეიქმნა აქამდე უცხოებს სწავლე- ბას. იყო დრო, როცა ეგრეთვე ვერ დააწმენდდით, რომ მთელი ჩვენი ძველანა კუთხედ შემოიღო არის. ითვის კაცმა მოინდომა დათრგუნე- კანონებისა. მე ჩემი მოვალეობა შე- ვასრულე. მივითხოვე, რომ კანონი ყველასთვის კანონი იყოს. როცა ვა- კურბა იყო, დავიტოვეთ, რომ ერთგული ვარ რესპუბლიკისა, რომ მსულს ვაგრ ათი წელიწადი ვმსა- ხრებთ. ველი მქონდა ასე მოვეცე- თობე ბურსად აღარ ავმევენ, სახ ლიდავ აღმებე და უყვირებან; წაღი, ის ესტავა და ნაწალის ბუჭუჭუნებს ფულიც ვეშოვე და მოაკეტებენ, ან არა-და, ჩაიხვე აღაზანში და დაღლე პე შენი ვაგრაშენდობითა! (მეუ- რად და მამასსდას დღიანან, დამა- ტრის ენაშება და ასევე იდამაშა შე- რის დამიდათ). რა ქა საყალბა დამიბრებ, მეტი რა ჩარა აქვს; მი- გუფუნებს შურულღობა-ქვასეთი ა სი- ლაბისაყენ ჩვენი ვირ-აკლებმა და უყვირებს ფრუმია ვილცა სოშებს და თვისი მონებდლებს, მინამ გააბას კიდ ვისმე თავის ხონებების ბაღში, ან რაღვენი დამიბანის კოლდში დღე- ბა ჩვენი დამიბრე თათის სამეფო მანლონობის გულითიან, რომელ- თიც სოშაპატი არ მიბანით მე- რი სიამაყრებით და დედაშინა პო- ლი-სამოკებდა. მაგრამ საყალბო-კი უფრო ის გახლავთ, რომ გარჯის ბა- ლად დღემ ცხრა რწვილს აწვევენ და თამბო-ლა-თრამბეტ აქლესა სო- ბინებენ კოლის მივდანზე, თომბო- ლა-თრამბეტ სახარება ჰრისაბედით იმთხ ბუჭუჭუნებან თე-ტანს ან თა- ვი მოვიყენებ შენ, თავი, დამიბრე, რომ იქ მკვლერს ავლთარ და აქ ცო- ცხლებს ატრებუბენ. ნუ ხარ, ნუ ავი-ზნანია, ნუ გიყვარს კაცის ზიანი, თორემ გიკითხავს უფალი, იესო საზარ-

ლიყვი, ჩემი სახელი და პატიოსნება მიატოვებოდა. თქვენ კარგად მოე- ვსახებოდა, რა გვირის კანფერებით შეურაცხყოფენ, მაგრამ მე ყურად- არ მიზრებოდა. გერბალ ბულანეს ბავება და მოთხრა სახსლო საქმედ- მიმანია ჩემთვის, იხზოფეთ, რომ ა- ვეთი აზრით აღარ ვაგვიორდეს არ შეი- ძლება ყველა ენატიის კაცს, მო- ლად იმბრო-მრომ ვითომ სხვის ნე- ბას ასრულებდა. კეთილი და ბო- როტიც ერთად არასოდეს არ მოთა- ელდება.“

— ბულანეს ის უფრო დაკლდე- და და უნაზად ყელს გამოსჭრიდა, რასაც იმზე ღღეს ინგლისის ვაზეთე- ბი აზრებოდა. აი სხეთა შორის რა დაუფერია იმზე გლადსტონის გავითა „Daily News“-ს:

„დალოციელს ძველ დროში სწავ- ლული ბარბუმი ასე ავიყურად ძვე- წარბავალს: „დედაშინავე ვერა კოს- ლობას და წყალს ვკვებოა“. ბულანე- ვს სახელსაც პარაქში სიყოცელე არ შეეძლიან და ღონდონში-კი კვებდა. არას დროს, არც ვროზელ- სხინით არ ვგახსოვს, რომ ისე გულ- გრილად მივლოთ ღონდონში რომე- ლიმე საპალიტოკო მხეზით დებულე- კაცი, როგორც ბულანეც მიიღეს, რომ ესთქვათ, ბულანეს ალტაცებით არ მიეცენენ, ან მისი აქ ყოფნა არაფთარს ინტერესს არა ჰქონდა; მეტის-მეტი იქნება. არა, ასე ვაის- რავ, რომ სულ მჭირე ცნობის მოყ- ვარობაც არაყვას აქეს იკითხოს ვინ არის და ჩასთვის მოსულაო.“

— კამოდ პელეტანსიც, ამ ახალ- განბა მოღვაწეს და ორატორსაც, არა დაუტოვია-რა ბულანესთვის და ან რა უთქვამს ერთს თავის სიტყვა- ლს, რომელიც ამომჩიველების წინა- შე წარმოუთქვამს:

„ვიციან და პატიოსანი რეპუბლი- კი უნდა დავარსოვოდ და ის კი არა უნდა იმის სწავლად დახმანს ჩვენი სა- პოლიტიკო დაწესებულებანი. ესლო ჩვენი თვალ-წინ გვიდგა ნანგრევი 2 დეკემბრისა. ნანგრევებს შორის ჩამო-

დარა ახალი ავანტურისტე და შიად სიბი-თავის კერო ინტერესების და თამბოყვარეობისთვის ვაწარა-სამ- შობლო, მშვილობა ერთ ა და თა- ვისუფლება მოიგონეთ ის დიდებულ- ი გმირი რელიგიოსისა, რომელ- ნიც ესლო პანტეონში განისვენე- ბენ, მოიგონეთ გოშე, მარია, კარო, ეს უვე მმარტენსი ძენი სა- ფრანგეთისანი, ეს დიდნი მამული- შოლინი, რომელთაც შეჭქენს ლი- დება ჩვენი საშობლონი, და თქვენ დარწმუნდით, რომ ბულანესთანა- კაცებს შეუძლიან დაუპოვნ-მხო- ლად ჩვენი დედა... ნუ დავიფი- ყებთ, რომ ამ ასის წლის წინად ჩვენს მამა პაპამ ჩამყარა საძირკველი დღევანდლის წეს-წყობილებიანა სა- მართლიანობის და წარმტების ნი- დაგზე. ნუ თუ სირცხელი და სიყე- დილი არ იქნება ჩვენითვის, რომ ასის წლის შემდეგ დეტურარობას გზა მივტეო და ფრთები გავაშლიე- ნით!“

იტალია. დღის აზრით დაუთავ- ლდებით კარიოლი, ეს შესანიშნეი მამულიშვილი და დემოკრატე. მიე- რი იტალია გლავითა და ზარით ვაგებულა ამ კაცის გარდაცვალების ამაო. აი ორიოდ აზრით კიდევ იმის ცნობრებდა: კარიოლის მამა მურ- ნანი იყო პავიაში. 1848 წელს, როცა ასტვდა აჯარყება ავსტრიის ბა- ტრანობის წინააღმდეგ, კარიოლის მამა მამა ბიარკო თათის საშობლო ე- ლაქი და თავისი ხუთის შვილით ჩიღდა აჯანყებულთა რაზმში ბრი- ლოს მოზრცელებლად მურნანობა და იმისა თომბა შეიღმაც თავი დასდეს იტალიის ვანთავი-უკლდობისთვის დე- და კარიოლის უნიად განათლებუ- ლი და დემოკრატობის ერთგული დ- ლეკი იყო და თავის მამრში დიდი სიყვარული და პატიოსნება ჰქონდა დამახარებულთა. იქ სხირად შეუ- უდარებელი ეს დედა-კაცი კარიოლის- თნი, რომელმაც დახარდა საყვარე- ლი შვილები—მანი გრაქებო.

ნი გული და მოტარებენ ენა: ესაც ვიქცე და დედაც, არც ესლო და მესხნები დაშველდა ღმერთს, რა კი- რითი ვადამეკიდება ვსაღ-კარ ამო- სასწავლო. (ასქმსაჯეს უღვაშეს სულ- სისკიან)

ქვერვი მართა (შეჰოდას უგაბ და ყვერის გაფორებულად). მამასაღისა! მამასაღისა, შე წინაშე-ამოსაწვე- რი! რატო ღმერთს მინც არ გემა- ნიან, შე უღმერთო იუდა შენა! ერ- თი წვითა და დავით ვაძილი დე- დალი მებადა, ღმემ თუ ხეად კერე სტებზე უნდა დამსება და ისიც მოუ- ლავ დილას (ხელს იწვას დამრუტს- კე) ა ძალი შეწილს, მინამ სილ- ვილიად ჩამოვიდლო. ცეცხლიმც მო- ლეფს ამას გულზე და დამრებს და დამრებს ჩემს ცოდვით! იო, დამი- ცეცხლდებოთ ნაილისაგან, ვ რა თვსლობა, თქვენი ჰორმეო, რომ ყველა დაბალ ღობეზე გადადის! გვეთი უსა- მართლობა ვაგვიკონიან და გინახეთ, ქორბინებო, რომ სასლო აღარა- გარჩენენ და ცეცხლზე წყალს გინხა- მენ! (ტრის) არა, შე სულის მტე- რო, ქთანში წყალ დაღმეც და ღმერე- მოვლადგრო, რაღა ღმეც გამოაქანებ ხომეც სახანს ანგელი-ზიგეთი ა ე- რი შეწილს, თეად იგრეც პირში სელი აღარ მიდგა ძალი-უზამლო ცხოვრებისაგან და დამწარ დადაუ-

რიცხვანი

გერა ადამიანს, რომ ხაასის და თაი- ხაასის იქით ბარ ივის თვად, სოგს მილიანამდე სეუქე და შედგარს, რა- ვიც მერს თვლის ვაღს ცხოვრებას მად- ვან ანს გამოსასუქებო. მართალი რომ სოგეს ვაგმა. მატკთათეურს ზირიგესს-კი, რასკვირებო, ბოლო არა აქეს. უოკლ დლე სხმარეუდა რივექე- ბი ასე აწმარს ვედასთავს, რომ ამ- სეად დაზარცა მეთას და უსარგებლო. მილიანა შედეგ რივექესას სსელები- ვან არ ანს ვარცად გამოკლეულო და ამ სსელების შესესად არ ეთხელ ატეხი- ვა მენიერთს მორას ვაგმა და ხაასი.

1871 წელს ფრანგებმა თავისის დროშათის მთავრობისაგან შეიტყვე- ბენ, რომ გერმანას ხეთი ბაღლიანი ფრან- კი სამხედრო კონტრაშეუდა უნდა ვადა- ვუსხლობო, და რადგან ეს უფალი უფრო უნდა შეიტანეს, ვიდრე წავის პირაბა- ში იყო აღხანსული დრო, ამიტომ ვა- მოიგახვეს, რომ 2 ბაღლიანი ანგვილი ფული ყოფილიყო. შედარებით რომ თ- ქავს-კი, ეს სამხედრო კონტრაშეუდა ბრე დღეა იყო, რადგან 2 ბაღლიანის ერთი შეიასე წაწილი იყო, სასეადგარ- 5,000 მილიანი, ფრანგებო 1,000 მი- ლიანის ბაღლიანის უწოდებენ, თუქცა- მორას, რომ სასეად ბაღლიანი უფ- რითის მთავრობეზე ავებულს მილიანის, ბრე როგორც თასსეურ ავებულს ხაასის მილიანის.

გერმანულზეც ხმირად მოიდან ამ მხრე შედარებით, მილიან მილიანის (1 და 1/2 სოლი) ტრალიანს ექსანს და ამი- ტომაც ირევეს სოდე. ერთი და ერთი მიღებულს დედა-სხით ტრალიანი მიღებულს ავებულს. ბაღლიანს უნდა ერგებს, აქ მოუქანადა სქემს ნათლად ვაგვერებს; რომ წესად დასსელებულს დედა-სხის თათისა სსეფრედი და მა- წესი აქეს და ამიტომ უფრო ვარაერ- სკანამადაც უნდა ჩაიყავოს:

1.000.000 მილიანისა,
1.000.000.000 სათასი მილიანისა,
1.000.000.000.000 ბაღლიანი,
1.000.000.000.000.000 მილი- ანი ბაღლიანი.

1.000.000.000.000.000.000 მილი- ტრალიანი.

24 სოლი რივეხეთი 9-ით რომ შე- ვეკვლით, ან რა გამოვა: ტრალიანი, ცხრანას თომბიოდ-და ცხრანაგა ხაასი ცხრანას თომბიოდ-და-ცხრა მილიანი, ცხრანას თომბიოდ-და-ცხრა ბაღლიანი, ცხრანას თომბიოდ-და-ცხრა ბაღლიანი, ცხრანას თომბიოდ-და-ცხრა ბაღლიანი, ცხრანას თომბიოდ-და-ცხრა ბაღლიანი.

1 და 30 სოლი მილიანი ტრალი- ანი.

1 და 36 სოლი—ბაღლიანი ტრალი- ანი.

1 და 42 სოლი—ბაღლიანი ბაღლიანი ტრალიანი.

1 და 48 სოლი—კავარბაღლიანი.

1 და 72 სოლი—ტრალიანი კავ- რბაღლიანი.

1 და 78 სოლი—ბაღლიანი ტრალი- ანი კავარბაღლიანი.

1 და 84 სოლი—ბაღლიანი ტრალი- ანი კავარბაღლიანი.

1 და 90 სოლი—ბაღლიანი ბაღლი- ანი ტრალიანი კავარბაღლიანი.

1 და 96 სოლი—კავარბაღლიანი.

1 და 192 სოლი—სესქტალიანი.

1 და 354 სოლი—სესქტალიანი.

1 და 768 სოლი—ოქტალიანი.

1 და 1536 სოლი—ნონალიანი.

1 და 3072 სოლი—დეკალიანი.

ცხრას მსოთხანი და თათი დედაშინა- ცე სულ მჭირე წაწებულს რომ ქცევის ვა- გინ და თვად დაწვეოს, მამასაგა ვა- რ შედეგად დავიკლიანს. აქ აღხანა- ჰტრისობს, რომ ვერ მიეწევა მიუწ- დამეფსისა, და ამისეად მტეს აღრეც- კას თანს ანებებს.

დეკემბერი

9 აგვისტო

პატრიარქობი პავლოცკში დღეს ანერე-ზმი ავან გარდაცვალა ბ. ა. კრავიკი. განსწებულმა სასტრატე- ლიო ფული დასტოვა პეტერბურგისა და მოსკოვის უნივერსიტეტისათვის და აგრეთვე კანტალი უფდერბა შე- მერე გაღმაივით იგრეც, თქვენ ხართ ჩემი ბატონი, და ქვეთ ვაიხა- სობო. ჰე, თქვენ რას იტყვით ამაზე, ვერა არა ჰქობია?

ვირ ბქლევს. ჰქობია კიდევ-და, ვ ქართული ლხინის აღბოც ვერვა და ეტლო ჩვენ ხო ვერ მოეშლით მა- მა პაპის წას-ჩეველებას.

მამ-სახლბის. შე რალას იტყვი, ჩუბაზე?

ჩხუბა. (მწარედ დაფიქრებულას სა- სიამ) სტუმარი მამსინდლის ვირობა.

მამასახლბისა. ბაბ, მამ ავღვტო- მერეთო ხელი მოვიგებარეთ, ჩარ-გუ- თანი ვაგვიგებარეთ. (დგებანს ყველასი, ვარც ყველსეად მასქეველასს თათისა, რომელიც ვერ ასევე ტეხლს მამა და ფშესანს ანგინად)

მეწერალი. კაცებო! გიქოპ-ნუ ვა- ვლიდებო?

მამასახლბისა. ნუ, ნუ! დე ერთი კარგად დღემ ძლით და ერთი იყ- ვარს, რომ მემრე უფრო ღალბათიანად მოვალდობინო ძლიდრით (მამასახლბის- გადასი თესწიდათ ბაღლიანი, მერე- ვარ-აქლევს; შედეგ—ჩხუბა და პო- ლოსი—მეწარდა).

(შედეგი იქნება)

მდგეს საზოგადოებათა: სალიტერატუროსა და სცენის მოღვაწეთა და მხარდებელს.

მღმ. დედოფლის ნატალიის წესლო სხვა ღრისათვის არის ვადლებული.

პეტერბურში. „Journal de St.-Petersbourg“ ითქვამს, რომ შაქრ-ფაშა კარვალ მოაწყო კრიტის საქმე: საბუთი გვაქვს ეფიქროთა, რომ დღის შემდეგ შვიდობიანობა და წესიერება აღდგენილი იქნებო.

სტრასბურში. გერმანიის იმპერატორი და იმპერატრიცა მოვიდნენ გუშინ საღამოს. რკინის გზის სადგურთან წაიდნენ პირდაპირ სასაზღვროს. რომლის მახლობლად მიდგებენ ელზასის ბურგომისტრები და ოთხასი ახალგაზდა ქალი ერთიანულ ტანსამოსით მორთული.

ვეტერნარების ბირება, 8 მარამიბა.

Table with 4 columns: Name, Age, Height, Weight. Rows include: სუთ-მანათიანი ოკრო, ტამარის ვეზონი, მანათიანი ვერცხლის ფული, 5/7 პირველის შინაგანის სქესის მომცემი სული, მერისა, გრანდნოსი ფერცლინი ტუფილის ბავსა, ტუფილის ბავსა, ტუფილის ბავსა, ტუფილის ბავსა.

მომოსვლა ცეხლის ბავსაში შამს ზღაპარზე

ბათუმიდან გავის: ნუთმაბათობითი საზოგადოების 4 საათზე შოკლეებით და ნოვაროსისკის და კერისში შეიქვდა.

მბათობითი საღამოს 8 საათზე შორის გზით (ველა საუ-სადგურებში შეიქვდა).

ტერაობითი საღამოს, საზღვარ კართი, სკამოლამდე მიდის.

ბათუმიში მოდის ოდესიდან: სამ-მბათობითი შუა-ღამისის შორის გზით.

შარანგეობითი დალით ოდესიდან მოკლე გზით (კერის და ნოვაროსისიისკეში შესულათ).

მბათობითი დალით სტამბოლიდან. ფოთიდან ბათუმიში მიდის: სამ-მბათობითი—მის შემდეგ, როცა სია სუმიდან მიდის გვი შორის გზით. სუთმბათობით—დაღის 9 საათზე და მასწრის მოკლე გზით მოსაირილე გავსისა და ვირამის გულის.

მბათობითი დაღის 9 საათზე და მასწრის შორის გზით მოსაირილე გავსისა და ვირამის გულის და რუქა-აბსტრ-ლისკენ წამსილეს გეგის.

იბათუმიდან ფოთის მიდის პირ-სეველითა და კერაობითი. რაჟ გე მი მოკ ფოთიდან, ბათონის სასაერო გადსწრეს სოფე, როდის წაჟ უკან.

ამას გარდა ყოველ-კვირს ფოთში მო-დას ოდესიდან და ვირამ-გავსისა საუ-სადგურად გადსწრეს და გავსე გეგის.

განსვალუბანი

წინამძღვრანთ-კარის სასოფლო მე ურსიას სოფალს უღაგოგოური ოქტა-მითი აცხადებს, რომ ამ 1889/90

წელს იქმნება მდებარე 20 ვაე-სოდან ჯან-მოული ყმაწვილი, არა ნაკლებ ათის წლას ყველა წოდების, ერთეებისა და სარწმუნოე-ბისა.

ვისაც სურს მიადაროს (სკოლაში ყმაწვილი, იმან უნდა მოიყვანოს იგი სოფ. წინამძღვრანთ-კარში (მცხეთი-დან 12 ვერსზე), განუცხადოს თავისი სურვილი პირდაპირ წერილით სკოლის ზედამხედველს თ. ერთმე კაცის ძეს ნაკაშიძეს, წარმოადგინოს ყმაწვილის წოდებების მოწმობა, სი-ნათის კანტორიდან აღებული, ან მოღლოსაგან მიცემული აღმო-წერილობა წოდებების წიგნიდან; და იმ სკოლის მოწმობა, სადაც ბავშვს უწინ უსწავლია. გამოცდა ყმა-წვილებისა არ იქნება მოსაზადებელ კლასის პირველი განყოფილებაში. იმათი, ვინც მოსაზადებელ კლასის დანარჩენ განყოფილებაში შე-ღიან, უნდა ჰქონდეს შესაფერი მომ-ზადება.

სკოლაში მიღებული ყმაწვილით სარგებლობებ უფასოდ: სწავლით, სა-ქირო წიგნებით და აგრეთვე დანარჩენ სასწავლო ნივთებით. მხოლოდ დღე-მამამ, ანუ იმათმა მოადგილემ უნდა უშუალოს ყმაწვილის ბინა სოფელში და ჩაუცავს ტანსაცმელი.

ენიდან სოფ. წინამძღვრანთ-კარში ყმაწვილებისათვის რეგიანი ბი-ნა მწელი საზოგადოება, ამიტომ სკო-ლის მმართველობამ სკოლის ფულით ოცდს შეგროვდასთვის ადგილ-სარ-თულიანი ქვითკარის შერობა სად-გურის გავლად არის დანიშნული ერთ-ით ამ სკოლის მასწავლებელთაგანი, ბ. ვ. კანდლაკი, რომლის მოქმედ-ება თვალ ყურს აღებებს სკოლის მიუღო კრება თითო შეგირდის შე-ნანახავად დანიშნულია გერჯერობ-ით თითოეუ შეიდა მანათი. სკოლის მმართველობა ეცდება, რომ შემდეგ-ში ეს ფასი შეამკიროს. ყმაწვილის დილა საღამოს მიეცება სტაქანი ჩი ანუ რე პური, შუადღისას საუზმე და სწავლის შემდეგ სადილი თითო თავი: ხსნილი შინაწილი და მარ-ნეაში სამარხეო. კერაში ერთხელ საცალი გამოეცელებათ.

ვისაც სურს მიადაროს ყმაწვილი სკოლის სადგურში იმან უნდა წინ-დაწინავე გამოუგზავნოს ოთხას თვისა შესანახე ფული (ოც-და-ოც მანა-თი) სკოლის ზედამხედველს შემდეგს აღრებით: „Станция Мичегъ. Омо-трителю Циннамдвариантъ - карской сельско-хозяйственной школы, вл. Ер. К. Накашидзе“. ვინც თავის დროზე შესანახე ფულს შემდეგს ოთხის თვისას არ შემოიტანს, მაშინ ის ყმაწვილი სადგურიდან იქნება და-თხოვილი.

ყმაწვილს უნდა ჰქონდეს, საწოლი (შეუძლიან შემოიტანოს სამი მანეთი საწოლის სასყიდლად); ქვეშავები, სამი ხელი საცელი და სამი ხელი სკოლისათვის დაწესებული ტანსაც-მელი: ერთი საზამპრო და ორი სა-ზაფხული. უკეთუ ყმაწვილი გავა-სადგურიდან მეროდ ფულის შე-მოტანის ვადამდე, იმას შემოტანი-ლი ფული უკან არ დაუბრუნდება და დარჩება სადგურის სასარგებლოდ.

(3-2)

დაბეძულ გარში და ისილებო ყე-ლა ქართულ წიგნის მალაზიებში ახალი წიგნი

მიბაძა მრისტანი, თხზ. თამაჯოველისა საწაღა პირველი და მეორე.

ფასი წიგნისა ყლითა და სურათებით 70 კაპ., უძლიად და უსურათებით 40 კაპ. (5-2)

ს. ჭაბუკის ცოდეგა. ფიდა კარე და გამოსაყენებელი წიგნი იმათის, ვინც დასწავლული და დაჯავშნული ობანისათვის და თავაშუებულ ცნობარს. თხზ. დ. რის ლორმანოსი. რუსულად გამოცემული დ-რ ე-დას მიერ. ფასი ერთი მანათი. ამ სასარგებლო წიგნი ბევრი სა-შუალებია დასწავლული ზემოხ-ნებულ მანეს შედგის ასეცხადებად და დასწავლულის განისა და ლო-ნის დონე დასაყენებლად. წიგნი ნება-დართულია მისკოვის სავცხურო კომიტეტის მიერ, სასწოში ამოუგვა ოც-და-ოც კაპი-ტალად. გერმან ლე-ნგეს-Otto Asperger Leipzig (საშინას). უგზო-უგზაწვილი წიგნის გავანის ფასი არ იქნება. (5-2-4)

ესიდეგა „წუთ-კითხვას საზოგადოებას“ წი-გნის მაღაზიაში. ახალ-წიგნი რუსულ მანაზმ:

ГРУЗИНСКІЕ ПѢТЫ ВЪ ОБРАЗАХЪ, пер. И. Ф. Тхоржевскаго. ფასი 30 კაპ.

წიგნის-საწიგნო (Дворцовая ул., Караванъ Са-рай Земельн. Банка, № 102). ისილებო ყოველ გვირი წიგნები, რაც დღემდე დადებულია ქართულს ენაზე და გასაყდალ კიდევ მოაზ-რება, და გარდა ამისა ახლად შექმნი-ლი წიგნები: ცნობარს დარისას მარამ მან კაპ. კვანკულის, გამოცემა (საღრთო წიგნთ-საერთო-ბისა) 10 თამარანა, რთველ ერისთა-ვისა 60 თორანე კრისთავი 1 სასწავლო ამბეა 40 ნინო ორბელიანის ლექსები 40 ანთმეტეა, შ. ყვირინისა. 80

Table with 2 columns: Title, Price. Rows include: სურამის ციხე 20, გენათის მონასტერი, გამოც. დამამამისა 25, ფეშტური ლეტიები, გას. რაი-რასი გამოცემა 40, თამარ-კვიციანი, ისტორიული ოთხ-პარაგრაფებითი დრამა-ტული პოემა 50, მცხეთის ტაძარი, გამოც. დამ-მამამისა 25, კრებული ართმეტეულ ამო-ცემებისა, რ. ვაჟასა შეიდასა 40, დედაკაცის ხეიერი ნამბოი გლეხ-კაცის ქალისა, თორ-მანი, ო. დამამამისა მიერ 15, სანა-სულხან ორბელიანის ლექსები, ალექსანდრე კანკალოზის გამოცემა 3, რუსულ-ქართული ლექსი-კონა, მისივე 3, თამარ-გებორა, ვაკეისა 60, მეფე სოლომონ ბრძენი, გა-მოცემა დამამამისა 5, ანბანი კანკალოზის, გ. ტა-ტიაშვილის 20, სამართლის წიგნი გასტანგ რუქა-შედეგისა (რუ-სულს ენაზე) 3 50

მის. ლ. ნასიძე. ამხადებს ყმაწვილებს გიმნაზიისა, კორპუსისა, რეალურ და სამოქალა-ქო სასწავლებელთათვის. გარდა მოსაირილე ყმაწვილები იხიან თთვეში 10 მან., საწოლი აყვანილი - 30 მანათს. მიხილის ქუჩაზე, კუკიაში, საწ-ლი № 108 (50-23)

„ივერია“, რუმული ქველავრით მიხსარსებული. სოკავრთა ოთხეუბა ასეა გამართული, რომ ცალ-შეიდათ შეუძ-ღან კაცს ცნობარება. ფასი ათ შურადამ ხუთ მანათამდე. თთჯობათ ვინც იქნება, ბუერი დათობას. საცმელი - სასმელი შინაურია, სუფთა და გემრიელი. კანტორა თე-მდებია, რომ მოსამსახურენი თთჯობითა და პარტის-ცებით მოკიდებთან ჩვენს ნომრებში მღლოს და მარჯველ და სწა-ფად შესარულტენ ყოველს იმის მოთხოვნილებას. (30-19)

ილი საბრეშუო ქარხნები. მოღმბეზარში (კარსიის კუნძულზე) და შინანს (გარდში) (ველთლიან. ს. აბრემუდის თესლი (პასტერის სსტუმისაზერ) BERTRAND ET ALOISI. Médaille d'Or 1er Classe. Sarthe (Cocse) 1878. Médaille d'Or 1er Classe. Sarthe (Cocse) 1878. Médaille d'Or 1er Classe. Montpellier 1883. Médaille d'Or 1er Classe. Montpellier 1883. ყვითელი და თეთრი პარკი. ვისაც Bertrand et Aloisi-ს ოქლის ყოველ ვსურ, მიბაძროს ტუფილის აბრეშუმის სტანგის 1889 წლის ოქ-ტომბის თვედან დაწვეული. (10-6)